

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-57-63>

УДК 657.1:631.1

Кравченко Микола Валерійович

аспірант,

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-6944-9045>**Mykola Kravchenko**

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

**ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ РОЗРАХУНКОВИХ ПРОЦЕСІВ
НА ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ
ПОТОКАМИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ****IMPACT OF DIGITALIZATION OF ACCOUNTING
PROCESSES ON THE EFFICIENCY OF CASH FLOW
MANAGEMENT OF AGRICULTURAL ENTERPRISES**

Анотація. У статті окреслено вплив цифровізації розрахункових процесів на управління грошовими потоками аграрних підприємств. Доведено, що цифрові технології трансформують розрахунки в інтегрований інформаційно-аналітичний механізм, який підвищує швидкість обігу коштів, прозорість операцій і контроль дебіторсько-кредитних відносин. Визначено, що нерівномірність цифрової інтеграції стримує фінансову ефективність агросектору. Розкрито роль цифрових платформ, великих даних, blockchain і аналітичних алгоритмів у формуванні прогнозно-аналітичного типу фінансового менеджменту. Запропоновано теоретичну модель впливу цифровізації, яка охоплює операційний, аналітичний і стратегічний рівні та забезпечує прискорення ліквідності, зниження транзакційних витрат і зміцнення фінансової стійкості підприємств.

Ключові слова: цифровізація розрахункових процесів, управління грошовими потоками, аграрні підприємства, цифрові платіжні платформи, електронні транзакції, смарт-контракти, цифрова інтеграція.

Summary. The article presents the theoretical principles of the impact of digitalization of settlement processes on the efficiency of cash flow management of agricultural enterprises. It is shown that the digital transformation of financial transactions forms a new logic of the functioning of financial management, within which settlements cease to be a purely technical procedure and turn into an integrated information and analytical mechanism. It is emphasized that the speed of funds turnover, transparency of mutual settlements, automated control of receivables and credit relations and synchronization of financial, accounting and analytical systems become key factors of the stability of the financial cycle of agricultural enterprises. A generalization of modern research indicates the unevenness of digital integration in the agricultural sector, which causes a gap between technological potential and actual financial efficiency. The systemic structure of the digitalization of settlements is revealed, which covers the technological, institutional and analytical levels. It is found that digital platforms, big data, blockchain, smart contracts and analytical algorithms create the basis for the transition from reactive to predictive-analytical type of financial management. It is substantiated that digital transactions serve as a source of management information, ensuring the formation of a digital cash flow cycle. The article proposes a theoretical model of the impact of digitalization of settlement processes on cash flow management, which covers the operational, analytical and strategic levels. It is shown that digital mechanisms accelerate liquidity, reduce transaction costs, strengthen financial control, create conditions for innovative financing channels and increase the financial stability of agricultural enterprises. The author concludes that digitalization forms a new paradigm of financial management, within which cash flows are transformed into a dynamic information resource capable of ensuring adaptability and strategic stability of enterprises in a changing economic environment.

Keywords: digitalization of settlement processes, cash flow management, agricultural enterprises, digital payment platforms, electronic transactions, smart contracts, digital integration.

Постановка проблеми. У сучасних умовах цифрової економіки ефективність управління грошовими потоками аграрних підприємств набуває нового змісту, оскільки класичні інструменти фінансового менеджменту трансформуються під

впливом цифровізації розрахункових процесів. Фінансові транзакції, які ще донедавна здійснювалися у традиційній банківській формі, нині перетворюються на комплексні інформаційні потоки, що інтегрують дані з бухгалтерських,

управлінських, аналітичних і податкових систем. Внаслідок цього розрахункові операції стають не лише технічною процедурою переказу коштів, а й ключовим елементом управлінської архітектури підприємства, який забезпечує його ліквідність, фінансову гнучкість і стратегічну стійкість.

Цифровізація розрахункових процесів у аграрному секторі зумовлює докорінну зміну логіки управління грошовими потоками. На перший план виходить швидкість обігу фінансових ресурсів, прозорість взаєморозрахунків, можливість автоматичного контролю розрахунків з дебіторами та кредиторами та підвищення аналітичної якості фінансової інформації. Для аграрних підприємств, діяльність яких відзначається високою сезонністю, залежністю від природно-кліматичних ризиків і нестабільністю ринкових цін, цифрові механізми управління грошовими потоками стають засобом не лише оптимізації операційної діяльності, а й стабілізації фінансового стану.

Актуальність дослідження зумовлена тим, що цифрова трансформація фінансових відносин в аграрному секторі України відбувається нерівномірно та часто поза межами цілісної теоретико-методологічної системи. У той час, як великі агрохолдинги активно інтегрують інноваційні рішення в управління фінансами (електронні розрахунки, хмарні сервіси, цифрові платіжні платформи, системи онлайн-контролю ліквідності), більшість малих і середніх аграрних підприємств залишаються в межах традиційних платіжних моделей. Це формує розрив між технологічним потенціалом і реальною фінансовою ефективністю, що, у свою чергу, потребує наукового осмислення закономірностей, форм і наслідків цифровізації розрахункових процесів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання цифровізації фінансових процесів розглядаються у працях багатьох українських та зарубіжних науковців. Серед вітчизняних авторів варто відзначити дослідження таких науковців як Ю. Козир [1], В. Радько, І. Свиноус, С. Сегеда, І. Закрижевська [2], В. Краєвський, О. Колісник, Т. Мегедь [3], які аналізують цифрову трансформацію фінансового сектору та розвиток електронних платежів. Значний внесок у розробку концептуальних підходів до цифрової економіки зробили Н. Данік, А. Торлопов [4], В. Заграй [5], якими наголошено на взаємозв'язку між технологічними інноваціями й фінансовою результативністю підприємств.

Однак незважаючи на зростання кількості наукових праць, відсутнє цілісне теоретичне узагальнення впливу цифровізації розрахункових процесів саме на ефективність управління грошовими потоками аграрних підприємств. Недостатньо дослідженими залишаються питання системної взаємодії цифрових інструментів, бухгалтерського обліку, управлінської аналітики та

стратегічного фінансового контролю. Саме це визначає необхідність розроблення теоретичних положень, які пояснюють механізм впливу цифрових розрахунків на якість управлінських рішень у сфері фінансів аграрного бізнесу.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні впливу цифровізації розрахункових процесів на ефективність управління грошовими потоками аграрних підприємств та у визначенні концептуальних засад формування цифрової моделі фінансової взаємодії в аграрному секторі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Цифровізація фінансових процесів докорінно трансформує зміст розрахункових операцій, переводячи їх із площини суто технічного переміщення грошових коштів у сферу аналітичного управління фінансовими потоками. У класичній економічній теорії розрахункові процеси розумілися як сукупність банківських, касових і міжгосподарських операцій, спрямованих на забезпечення обігу грошей у виробничо-комерційному циклі [6; 7]. В умовах цифрової економіки ця категорія набуває нового системного змісту – вона стає багатовимірною структурою, що інтегрує інформаційні технології, регуляторні механізми та управлінські рішення. Саме це перетворює розрахунки з технічної процедури на важливий елемент фінансової стратегії підприємства, який визначає ефективність обігу капіталу та стабільність грошових потоків.

Як показує сучасна наукова література, цифровізація розрахункових процесів значно прискорює фінансові потоки, знижує витрати на проведення операцій і мінімізує транзакційні ризики, що особливо важливо для аграрного сектору з його сезонністю та складними логістичними ланцюгами. Дослідження українських авторів підтверджують, що цифрова платіжна інфраструктура виступає каталізатором ефективності фінансових рішень, оскільки забезпечує оперативність переказів, прозорість взаєморозрахунків і точність фінансової аналітики [8]. Для аграрних підприємств, де затримка платежів може призвести до збоїв у виробничому циклі, така швидкість і контроль мають вирішальне значення.

Цифровізація розрахункових процесів у фінансовому менеджменті аграрних підприємств має багаторівневу структуру. З технологічного боку, вона охоплює використання електронних платіжних платформ, мобільних додатків, хмарних сервісів та аналітики великих даних, що забезпечують автоматизацію й синхронізацію операцій. Інституційна складова полягає у створенні цифрових фінансових екосистем, які формують правові та організаційні умови для здійснення цифрових платежів у межах національної платіжної системи. Саме розбудова цифрової інфраструктури та розширення доступу до електронних фінансових послуг у сільських регіонах є ключовими передумови

мовами сталого розвитку аграрного сектору [9]. Це створює новий тип фінансової взаємодії між агровиробником, постачальником і споживачем, де цифрові платіжні сервіси виконують роль сполучного елемента управлінської системи підприємства.

У теоретичному контексті розрахункові процеси розглядаються як операційна ланка системи управління грошовими потоками. Саме через них здійснюється перерозподіл фінансових ресурсів, формуються припливи й відтоки коштів, підтримується ліквідність і забезпечується рівновага фінансового циклу. Перехід від паперових або напівавтоматизованих форм обліку до цифрових транзакцій не лише скорочує часові лаги між здійсненням операції та її відображенням у системі обліку, а й підвищує аналітичну цінність інформації для менеджменту. У звіті Консультативної групи з допомоги бідним (CGAP) наголошується, що цифрові розрахункові платформи сприяють підвищенню швидкості обігу коштів, скорочують витрати на транзакції та покращують моніторинг фінансових операцій у аграрному секторі [10]. Такий підхід дозволяє не лише оптимізувати операційні витрати, але й створити систему безперервного контролю ліквідності підприємства, що стає критично важливим у періоди ринкової турбулентності або затримок надходжень від реалізації продукції.

У науковій літературі спостерігається поступовий перехід від традиційних фінансових критеріїв ефективності грошових потоків – таких як швидкість обігу, коефіцієнт ліквідності чи тривалість фінансового циклу – до цифрово-орієнтованих індикаторів, що враховують ступінь інтеграції інформаційних систем, частку електронних транзакцій, рівень цифрової зрілості платіжної інфраструктури. Зокрема, китайські вчені довели, що розвиток цифрового інклюзивного фінансування сприяє підвищенню фінансової стабільності аграрних підприємств, оскільки забезпечує швидкий доступ до електронних інструментів розрахунків, мікрокредитування та управління фінансовими ризиками [11]. Це свідчить про появу нової парадигми ефективності, у якій цифрові розрахункові процеси стають не лише каналом переміщення коштів, а й аналітичним ресурсом, що генерує управлінську інформацію для прийняття стратегічних рішень.

У системному вимірі цифровізація розрахункових процесів виступає чинником раціоналізації фінансових відносин, адже дозволяє мінімізувати асиметрію інформації, підвищити прозорість операцій та зменшити витрати на контроль і аудит. Для аграрного підприємства це означає можливість ефективніше управляти дебіторською та кредиторською заборгованістю, швидше реагувати на зміни ринкової кон'юнктури та уникати касових розривів. Зменшення транзакційних

витрат, за даними міжнародних оглядів, є одним із найвагоміших економічних ефектів цифровізації, що безпосередньо впливає на фінансову стійкість і платоспроможність бізнесу [11]. Таким чином, у фінансовому менеджменті аграрних підприємств цифровізація розрахункових процесів набуває подвійного значення: з одного боку, як технологічна модернізація платіжної системи, а з іншого – як стратегічний інструмент управління грошовими потоками, що інтегрує фінансові, аналітичні та інформаційні функції. Вона забезпечує підвищення швидкості та надійності фінансових операцій, створює нові форми контролю за ліквідністю й дебіторською заборгованістю, а також сприяє розвитку інтелектуальних форм управління фінансами, у яких цифрові транзакції стають базою для формування прогнозних моделей і систем прийняття рішень.

Отже, цифровізація розрахункових процесів у теоретичній площині виступає не просто наслідком технологічного прогресу, а є закономірною еволюцією фінансової системи, у якій грошові потоки перетворюються на інформаційні потоки, а ефективність управління ними визначається рівнем цифрової інтеграції та здатністю підприємства перетворювати дані про розрахунки на джерело стратегічної фінансової аналітики.

У структурі аграрного бізнесу платіжні системи традиційно виконували функцію переміщення коштів між гравцями: постачальниками, виробниками, покупцями, банками й державними інституціями. Однак із поширенням цифрових платформ створюється новий парадигмальний рівень – коли розрахункові операції переходять у цифровий простір, набуваючи характеристик швидкості, інтеграції, прозорості та управлінської аналітичності. Цифровізація сільського господарства відкриває можливість не лише для підвищення продуктивності, а й для вдосконалення платіжних та транзакційних механізмів, що впливають на грошові потоки підприємств. Цифрові платежі можуть допомогти агрохолдингам отримувати кошти швидше, продавати за кращою ціною, отримувати доступ до фінансування – що в контексті аграрного сектору прямо впливає на ліквідність і гнучкість управління грошовими потоками.

Аналізуючи специфіку аграрного сектору, слід зауважити, що цифрові платіжні інфраструктури включають не лише переказ коштів, але й фактичне включення в ланцюги створення вартості – з інтеграцією постачання, логістики, збуту та фінансування. Цей розвиток має кілька ключових наслідків для управління грошовими потоками аграрних підприємств. По-перше, цифрові платежі зменшують час між нарахуванням коштів і їхнім надходженням, що покращує ліквідність та знижує ризики касових розривів – важливий фактор для підприємств, що працюють із сезон-

ним циклом. По-друге, цифрові платформи дозволяють забезпечити більшу прозорість взаєморозрахунків, зменшити інформаційну асиметрію та транзакційні витрати, що у свою чергу дозволяє менеджменту приймати рішення на основі більш своєчасної та точної інформації. По-третє, цифрові моделі платіжних систем створюють передумови для появи інноваційних каналів фінансування (наприклад, цифрові кредитні продукти) і моніторингу грошових потоків у реальному часі, що підсилює управлінську гнучкість.

Утім, варто звернути увагу і на проблеми та обмеження цифровізації платіжних систем в аграрному секторі. Зокрема, ефект цифрових фінансів на стійкість аграрної економіки залежить від рівня ринкової організації та цифрової готовності регіонів. Отже, з теоретичного погляду можемо виокремити такі механізми впливу цифрових платіжних систем на управління грошовими потоками аграрних підприємств:

- прискорення обігу та зменшення затримок платежів → підвищення ліквідності;
- зниження транзакційних витрат та інформаційної асиметрії → підвищення ефективності управління;

- підвищення прозорості розрахункових процесів і доступ до аналітичних даних → покращення фінансового контролю та гнучкості;

- інтеграція платіжних процесів в ланцюги вартості аграрного виробництва → вплив на оборотність капіталу та структуру грошових потоків.

Для аграрних підприємств ключовим є те, що цифрові платіжні системи стають не просто сервісом, а управлінським інструментом, що впливає на фінансовий цикл діяльності: від закупівлі, виробництва до реалізації продукції й отримання коштів. Управлінські рішення, що базуються на оперативній цифровій інформації про стан платежів, дебіторської заборгованості, затримки розрахунків, дозволяють підвищити гнучкість і стійкість підприємства у змінному середовищі.

Отже, цифрові трансформації платіжних систем у аграрному секторі не є самоціллю. Вони – компонент більш широкої фінансової й управлінської системи, що спрямована на покращення управління грошовими потоками [1]. У зв'язку з цим необхідно звернути увагу на компетенції менеджменту, інституційну підтримку, цифрову культуру підприємства, правове забезпечення цифрових розрахунків – саме вони визначають те, наскільки успішно цифрові платежі перетворяться на фактор ефективності управління грошовими потоками.

Теоретичне осмислення впливу цифровізації розрахункових процесів на управління грошовими потоками потребує відходу від традиційних лінійних уявлень про фінансовий цикл. У цифровому середовищі грошові потоки перестають бути лише результатом операційної діяльності – вони

стають динамічними інформаційними структурами, у яких відображається інтеграція фінансових, аналітичних і технологічних процесів. Кожна транзакція – це не тільки рух коштів, а й носій даних про швидкість, контрагентів, ризики, час реагування й обсяг доступних ресурсів. Цей феномен обґрунтовує необхідність розробки нових теоретичних моделей, які поєднують класичні фінансові підходи з концепціями цифрової аналітики, когнітивного управління та автоматизованого контролю.

У науковій літературі можна відслідкувати декілька підходів до моделювання цифрового впливу на грошові потоки підприємства. Перший – системно-структурний, який трактує цифровізацію як нову архітектуру фінансового управління, де розрахункові процеси стають основою інформаційного контуру управлінських рішень. У межах цього підходу формуються механізми так званого цифрового циклу грошових потоків, який охоплює чотири взаємопов'язані стадії: генерацію платіжної події, передачу фінансових даних, аналітичну обробку та автоматичне рішення щодо розподілу ресурсів. Кожен елемент цього циклу має як економічну, так і технологічну складову: від електронного інвойсу до смарт-контракту, який самостійно виконує умови угоди при досягненні певних показників. Прихильниками цього підходу є зокрема Ю. Козир [1]

Другий підхід – інституційно-еволюційний, який пояснює цифровізацію розрахункових процесів через призму розвитку фінансових інститутів, державного регулювання та правових механізмів. Формування цифрової фінансової екосистеми в аграрному секторі можливе лише за наявності відповідної інфраструктури, цифрової ідентифікації та законодавчих гарантій електронних платежів. Тобто ефективність цифрових розрахунків визначається не лише технологічними параметрами, а й глибиною інституційної інтеграції – від банківської системи до державних електронних сервісів [2]. Прихильниками цього підходу є зокрема В. Радько, І. Свиноус, С. Сегеда, І. Закрижевська [2].

Третій підхід – когнітивно-аналітичний, що базується на використанні цифрових даних для прогнозування грошових потоків. У цій концепції розрахункові процеси виступають основою побудови аналітичних моделей на базі digital twin finance – цифрових двійників фінансових систем, які дозволяють симулювати рух коштів у реальному часі. Застосування цифрових двійників і штучного інтелекту в управлінні фінансами відкриває нові можливості для підвищення прозорості й аналітичної точності фінансових процесів [4]. Для аграрних підприємств це означає, що управління ліквідністю, оборотністю та фінансовими ризиками може базуватися не лише на ретроспективних даних, а на моделюванні пове-

дінки грошових потоків у цифровому середовищі. Прихильниками цього підходу є зокрема Н. Данік, А. Торлопов [4].

Сукупність цих підходів дозволяє виокремити три концептуальні рівні впливу цифровізації розрахункових процесів на ефективність управління грошовими потоками: операційний, аналітичний і стратегічний. На операційному рівні цифрові платежі забезпечують швидкість і точність транзакцій. На аналітичному – створюють інформаційну основу для управлінських рішень, а на стратегічному – формують нову фінансову культуру підприємства, що ґрунтується на прозорості, аналітичності та цифровій відповідальності (табл. 1).

У межах наведеної моделі цифровізація розрахункових процесів постає не як ізольоване технологічне нововведення, а як системна зміна фінансової архітектури підприємства. Вона переводить управління грошовими потоками із постфактумного аналізу в площину реального часу, де рішення приймаються на основі цифрових даних, аналітичних алгоритмів і прогнозних сценаріїв. Таким чином, цифрові розрахунки не лише зменшують транзакційні витрати, а й формують середовище для стратегічного управління капіталом, забезпечуючи швидкість, достовірність і адаптивність фінансових процесів.

У перспективі розвиток таких теоретичних моделей може стати підґрунтям для створення методик кількісної оцінки ефективності цифрової інтеграції у фінансовому менеджменті аграрних підприємств. Це, у свою чергу, дозволить відстежувати вплив цифровізації на ключові параметри фінансової стійкості, оборотності, прибутковості та ризиковості діяльності, що є визначальними

показниками в умовах воєнної та післявоєнної економічної трансформації України.

У добу цифрової трансформації підприємства аграрного сектору стикаються з потребою переосмислити не лише операційні механізми управління грошовими потоками, але й інноваційні підходи, які забезпечують стратегічну адаптивність, фінансову стійкість і конкурентоспроможність. Першим таким напрямом є впровадження цифрових платіжних і розрахункових платформ, які забезпечують автоматизоване управління потоками коштів, їх моніторинг у реальному режимі та інтеграцію транзакцій з аналітичними системами. Цифрові фінансові сервіси для аграрного сектору створюють передумови для підвищення швидкості платежів, зменшення затримок в оплаті та у розрахунках і покращення ліквідності підприємств. Через використання таких платформ підприємство отримує можливість більш ефективно управляти дебіторською і кредиторською заборгованостями, а також скорочувати касові розриви.

Другий напрям – це інтеграція аналітики великих даних (Big Data), штучного інтелекту (AI) та блокчейн-рішень у систему фінансового менеджменту. Ці технології дозволяють формувати цифрові двійники грошових потоків (digital twins), симулювати фінансові сценарії, прогнозувати затримки платежів або перебої в надходженнях. Блокчейн-платформи, наприклад, забезпечують прозорість транзакцій, зменшують ризик шахрайства, дозволяють впроваджувати смарт-контракти між виробником, постачальником і покупцем, що суттєво впливає на управління грошовими потоками [5].

Третім важливим напрямом є ринкові та інституційні інновації структури фінансування агропід-

Таблиця 1 – Теоретична модель впливу цифровізації розрахункових процесів на ефективність управління грошовими потоками аграрних підприємств

Рівень моделі	Зміст цифровізації розрахункових процесів	Механізм впливу на управління грошовими потоками	Очікувані ефекти для аграрного підприємства
Операційний	Автоматизація платежів, онлайн-банкінг, електронні інвойси, цифрові платформи для переказів	Скорочення часу обігу коштів, мінімізація помилок і людського втручання, зменшення витрат на обслуговування розрахунків	Прискорення ліквідності, зниження транзакційних витрат, підвищення прозорості розрахунків
Аналітичний	Використання цифрових даних для моделювання грошових потоків, інтеграція платіжних даних у фінансову аналітику	Формування системи оперативного моніторингу, прогнозування та контролю фінансових потоків у реальному часі	Підвищення точності управлінських рішень, запобігання дефіциту ліквідності, посилення контролю за дебіторською заборгованістю
Стратегічний	Формування цифрової фінансової екосистеми, використання технологій blockchain, smart-contracts, AI-аналізу	Трансформація фінансового менеджменту з реактивного у прогнозно-аналітичний тип; забезпечення стійкості фінансових рішень	Зміцнення фінансової стабільності, зростання довіри контрагентів, підвищення вартості підприємства

Джерело: узагальнено автором на основі [1; 2; 4]

приємств – зокрема гібридне чи змішане фінансування, яке поєднує гранти, кредити та цифрові фінансові інструменти. Застосування таких інструментів дозволяє агропідприємствам підвищити інвестиційну спроможність, знизити вартість капіталу та покращити фінансову стійкість. Для системи управління грошовими потоками це означає, що підприємства отримують доступ до нових каналів фінансування, що дозволяє краще балансувати потоками коштів, зменшувати залежність від короткострокової заборгованості і оптимізувати структуру фінансових ресурсів.

Четвертим напрямом є підвищення цифрової фінансової грамотності й створення цифрової культури фінансового менеджменту в аграрних підприємствах. Без адекватного рівня компетенцій, організаційної культури та готовності до змін, навіть найсучасніші цифрові рішення можуть залишитися недоцільними або неефективними. У дослідженні [12] зазначено, що одним із основних бар'єрів цифровізації є низький рівень інноваційної готовності підприємств. Отже, розвиток

управління грошовими потоками повинен включати не лише технологічні рішення, але й розвиток людського капіталу, зміни у внутрішніх процесах і створення системи безперервного вдосконалення.

Насамкінець слід звернути увагу на ризики і виклики, які супроводжують інноваційний розвиток управління грошовими потоками. До них належать правова невизначеність цифрових інструментів, кібербезпека платежів, питання конфіденційності, інфраструктурні обмеження, а також опір змінам у середині підприємства. Наприклад, використання блокчейну, big data і AI значно знижує фінансові ризики, але реалізація цих рішень залежить від співпраці між банками, агровиробниками та технічними провайдерами [3]. Таким чином, впровадження інноваційного управління грошовими потоками має розглядатися як комплексна трансформація (табл. 2).

У сукупності ці напрямки підкреслюють, що управління грошовими потоками аграрних підприємств у цифрову епоху перестає бути лише

Таблиця 2 – Інноваційні напрями розвитку управління грошовими потоками аграрних підприємств у цифровій економіці

Напрямок інновацій	Сутність і зміст упровадження	Механізм дії в управлінні грошовими потоками	Очікуваний вплив на фінансову ефективність підприємства
1. Цифрові платіжні платформи та онлайн-розрахунки	Автоматизація платежів, інтеграція електронних переказів у фінансові системи підприємства	Скорочення часу розрахунків, зменшення касових розривів, моніторинг потоків у реальному часі	Підвищення ліквідності, зниження трансакційних витрат, збільшення оборотності активів
2. Використання аналітики великих даних (Big Data) і штучного інтелекту (AI)	Обробка платіжних і фінансових даних для прогнозування руху коштів	Виявлення трендів ліквідності, оптимізація надходжень і витрат, моделювання сценаріїв фінансового циклу	Підвищення точності прогнозування, запобігання дефіциту ліквідності, зміцнення платоспроможності
3. Блокчейн і смарт-контракти	Використання децентралізованих систем для забезпечення прозорості й надійності транзакцій	Автоматичне виконання фінансових зобов'язань при досягненні заданих умов, зменшення ризику помилок і шахрайства	Підвищення довіри між контрагентами, скорочення часу розрахунків, зменшення витрат від невиконання угод
4. Гібридне фінансування (blended finance) і цифрові фінансові інструменти	Поєднання грантів, кредитів і цифрових рішень для фінансування оборотних і інвестиційних потреб	Диверсифікація джерел капіталу, оптимізація вартості фінансування, стабілізація грошового потоку	Підвищення фінансової стійкості, зменшення залежності від короткострокового капіталу, збільшення інвестиційних можливостей
5. Формування цифрової фінансової культури та підвищення компетентності менеджменту	Освіта персоналу щодо цифрових інструментів, створення культури фінансової відповідальності	Інституціоналізація цифрових процедур управління фінансами, підвищення швидкості прийняття рішень	Зростання адаптивності підприємства, зниження операційних ризиків, стабілізація фінансової дисципліни
6. Кібербезпека та захист фінансових даних	Використання цифрової ідентифікації, багаторівневих систем верифікації та захищених каналів обміну	Забезпечення надійності транзакцій, запобігання фінансовому шахрайству, збереження цілісності платіжної інформації	Зниження ризиків фінансових витрат, підвищення довіри до цифрових сервісів і партнерів

Джерело: узагальнено автором на основі [3; 5; 12]

оперативною функцією – воно стає стратегічною моделлю, яка включає цифрову інтеграцію платежів, фінансування, аналітики та людського фактора. Це створює нову архітектуру фінансового управління, де грошові потоки стають не просто витоком чи припливом ресурсів, а інформаційним активом, що підсилює можливості підприємства реагувати на зміни середовища, ризики та нові виклики.

Висновки. Отже, цифровізація розрахункових процесів поступово перетворюється на центральний чинник еволюції фінансового управління в аграрному секторі, інтегруючи технологічні, інституційні та аналітичні складові у єдиний управлінський контур. Вона формує новий тип фінансової екосистеми, у якій рішення ґрунтуються на цифрових даних, прозорих механізмах обліку й алгоритмізованій логіці розподілу гро-

шових потоків. У цьому контексті ефективність управління фінансами перестає бути статичним показником і набуває характеристик процесуальної адаптивності – здатності фінансової системи підприємства реагувати на зміни середовища, прогнозувати ризики, підтримувати баланс між швидкістю та надійністю розрахунків, між автономністю цифрових технологій і людським інтелектом управління.

Саме така еволюційна інтеграція технологій, аналітики й управлінських компетенцій визначає стратегічний напрям розвитку фінансового менеджменту аграрних підприємств у цифровій економіці та окреслює перспективу переходу до інтелектуально-аналітичної моделі організації грошових потоків, що стає основою їхньої довгострокової фінансової стійкості й конкурентної адаптивності.

Список використаних джерел:

1. Козир Ю. Р. Трансформація платіжних систем в умовах цифрової економіки. *БізнесІнформ*. 2023. № 3. С. 103–107. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-3-103-107>
2. Радко В., Свиноус І., Сегеда С., Закрижевська І. Інтернет-торгівля агропродуктами та внутрішня логістика: нові моделі збуту. *Development Service Industry Management*. 2025. № 1. С. 378–384. DOI: [https://doi.org/10.31891/dsim-2025-9\(53\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2025-9(53))
3. Краєвський В., Колісник О., Мегедь Т. Перспективи впровадження smart contracts у розрахунки з постачальниками та кредиторами у сфері зовнішньої економічної діяльності. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2025. № 1(16). С. 283–287. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.16-43>
4. Данік Н., Торлопов А. Вплив цифрової трансформації на банківський сектор України. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. 2024. № 3(3). С. 95–103. DOI: <https://doi.org/10.46299/j.isjmef.20240303.09>
5. Заграй В. Блокчейн-технології у міжнародних фінансових операціях. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*. 2024. № 2(14). С. 342–354. DOI: <https://doi.org/10.32750/2024-0231>
6. Шот А., Братух Д. Місце і значення розрахункових операцій у забезпеченні стабільності фінансового стану підприємств України. *Молодий вчений*. 2022. №10 (110). С. 96–100. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-10-110-19>
7. Писаренко Т. Облік розрахункових операцій: теоретичні та аналітичні аспекти. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2025. №9. С. 297–305. DOI: <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2025-9-297-305>
8. Khalatur S., Masiuk I., Kravchenko M., Kurbatska L., Sirko A. Digitalisation as a modern trend in the development of financial management in small business. *Financial And Credit Activity: Problems Of Theory And Practice*. 2025. No 3 (62). P. 370–382. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcapter.3.62.2025.4758>
9. Digital Financial Services For Agriculture. Handbook. IFC. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/461421559326915086/pdf/The-Digital-Financial-Services-for-Agriculture-Handbook.pdf> (дата звернення: 12.11.2025).
10. M'Bale A., Pillai R., Were N. Digitizing Agricultural Payments: Lessons from Uganda's Coffee Value Chain. Working Paper. CGAP : website. June 2018. URL: <https://www.cgap.org/sites/default/files/Working-Paper-Digitizing-Agricultural-Payments-June-2018.pdf> (last accessed: 12.11.2025).
11. Jiang S., Gao J., Chen J., Zhao X. How Does Digital Inclusive Finance Affect Agricultural Productive Services? *An Economic Model in the Chinese Context. Sustainability*. 2025. № 17(2):475. DOI: <https://doi.org/10.3390/su17020475>
12. Радченко О., Ткач Л., Дендебера О. Фінансування інновацій у сільськогосподарській галузі як складова цифрового розвитку економіки України. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія Економіка*. 2023. № 4 (10). С. 54–65. DOI: <https://doi.org/10.52566/msu-econ4.2023.54>

References:

1. Kozyr, Yu. R. (2023). Transformatsiia platizhnykh system v umovakh tsyfrovoy ekonomiky [Transformation of payment systems in the digital economy]. *BiznesInform – BusinessInform*, no (3), pp. 103–107. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-3-103-107> (In Ukrainian)
2. Radko, V., Svinous, I., Sehed, S., & Zakryzhevsk, I. (2025). Internet-torhivlia ahroproduktamy ta vnutrishnia lohystyka: novi modeli zbutu [E-commerce of agricultural products and internal logistics: new sales models]. *Development Service Industry Management – Development Service Industry Management*, no (1), pp. 378–384. DOI: [https://doi.org/10.31891/dsim-2025-9\(53\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2025-9(53)) (In Ukrainian)

3. Kraievskiy, V., Kolisnyk, O., & Mehed, T. (2025). Perspektyvy vprovadzhennia smart contracts u rozrakhunky z postachalnykamy ta kredytoramy u sferi zovnishnoekonomichnoi diialnosti [Prospects for implementing smart contracts in settlements with suppliers and creditors in foreign economic activity]. *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka – Digital Economy and Economic Security*, no 1(16), pp. 283–287. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.16-43> (In Ukrainian)
4. Danik, N., & Torlopov, A. (2024). Vplyv tsyfrovoy transformatsii na bankivskiy sektor Ukrainy [Impact of digital transformation on the banking sector of Ukraine]. *International Science Journal of Management, Economics & Finance – International Science Journal of Management, Economics & Finance*, no 3(3), pp. 95–103. DOI: <https://doi.org/10.46299/j.isjmef.20240303.09> (In Ukrainian)
5. Zahray, V. (2024). Blokchein-tekhnologii u mizhnarodnykh finansovykh operatsiiakh [Blockchain technologies in international financial operations]. *Yevropeyskyi naukovyi zhurnal Ekonomichnykh ta Finansovykh innovatsii – European Scientific Journal of Economic and Financial Innovations*, no 2(14), pp. 342–354. DOI: <https://doi.org/10.32750/2024-0231> (In Ukrainian)
6. Shot, A., & Bratukh, D. (2022). Mistse i znachennia rozrakhunkovykh operatsii u zabezpechenni stabilnosti finansovoho stanu pidpriemstv Ukrainy [Role and importance of settlement operations in ensuring the financial stability of Ukrainian enterprises]. *Molodyi vchenyi – Young Scientist*, no 10(110), pp. 96–100. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-10-110-19> (In Ukrainian)
7. Pysarenko, T. (2025). Oblik rozrakhunkovykh operatsii: teoretychni ta analitychni aspekty [Accounting of settlement operations: theoretical and analytical aspects]. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics – Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*, no (9), pp. 297–305. DOI: <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2025-9-297-305> (In Ukrainian)
8. Khalatur, S., Masiuk, I., Kravchenko, M., Kurbatska, L., & Sirko, A. (2025). Digitalisation as a modern trend in the development of financial management in small business. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice – Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, no 3(62), pp. 370–382. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcapter.3.62.2025.4758>
9. IFC. (2019). *Digital financial services for agriculture. Handbook*. Available at: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/461421559326915086/pdf/The-Digital-Financial-Services-for-Agriculture-Handbook.pdf>
10. M’Bale, A., Pillai, R., & Were, N. (2018). *Digitizing agricultural payments: Lessons from Uganda’s coffee value chain*. Working Paper. CGAP: website. Available at: <https://www.cgap.org/sites/default/files/Working-Paper-Digitizing-Agricultural-Payments-June-2018.pdf>
11. Jiang, S., Gao, J., Chen, J., & Zhao, X. (2025). How does digital inclusive finance affect agricultural productive services? An economic model in the Chinese context. *Sustainability – Sustainability*, no 17(2), p. 475. DOI: <https://doi.org/10.3390/su17020475>
12. Radchenko, O., Tkach, L., & Dendebera, O. (2023). Finansuvannia innovatsii u silskohospodarskii haluzi yak skladova tsyfrovoho rozvytku ekonomiky Ukrainy [Financing innovations in agriculture as a component of Ukraine’s digital economic development]. *Naukovyi visnyk Mukachivskoho derzhavnogo universytetu. Seriya Ekonomika – Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Economics Series*, no 4(10), pp. 54–65. DOI: <https://doi.org/10.52566/msu-econ4.2023.54> (In Ukrainian)

Стаття надійшла до редакції 09.12.2025